

**Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV**

Student: Alžběta DVOŘÁKOVÁ

Obor: Učit.1.st.ZŠ

Název práce v českém jazyce: Souhra výtvarné a verbální složky v knihách pro děti v posledních sedmdesáti letech

Název práce v anglickém jazyce: Harmony of the visual and verbal component in childrens' books over the last seventy years

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Hausenblas

Oponent práce: PhDr. Mgr. Martin Reissner, Ph.D.

Diplomantka si zvolila úkol pro sebe – jako budoucí učitelku 1. stupně ZŠ - jistě hodně významný, ale cenný také pro ostatní, kdo pracují s dětmi a knihou. V své DP ovšem může podat jen menší výřez z celé problematiky vztahu text a ilustrace v LPDM.

Pečlivě vyjasňuje pojmy, s kterými chce pracovat, a zabývá se i knižními prvky, které jsou na pomezí textu a obrazu – typografickým řešením knihy. To je významné pro dětského čtenáře, avšak autorka se tím, jak vlastně dítě čte tyto prvky knihy, blíže nezabývá.

Mohla by však v obhajobě víc vysvětlit, jak chápe pojem ilustrace v takových knihách (se kterými s dětmi pracovala), v nichž si čtenář buduje porozumění celku z obrazu i verbálního textu rovnocenně. To je patrně „jiné čtení“ než čtení textu i než vnímání obrazu.

Diplomantka podává i informace o autorech odborných pramenů – evidentně proto, že potřebuje si vyjasnit a pro svou práci posoudit jejich pohled na význam ilustrace v knize.

Výběr autorů a knih, které diplomantka podává nám i svým žákům v 3. ročníku ZŠ, se řídil jejími vlastními čtenářskými prožitky. To je přístup podle mého osudu adekvátní – práci s menšími dětmi a čtenáři si nelze představit jako práci „objektivního“ badatele. Učitel/ka má pro žáka-čtenáře velký význam jako vzor i model čtenáře a její interpretace díla nemá být odcizená od osobního prožitku.

Diplomantka podává nejprve přehledně řadu charakteristik ilustrovaných knížek. V těchto charakteristikách sleduje spíše výtvarné prvky, a málo je explicitně spojuje s významem textu. Mohla by v obhajobě aspoň příkladmo ukázat, kde v práci dochází k podrobnému podání toho, v čem spočívá osobitý vztah textu a ilustrace v dané knize, zejména jak se obě složky podílejí na smyslu celku.

Tyto vztahy mezi textem a obrazem podává od str. 38 rozříděním do několika typů podle toho, kdo koho doplňuje vzhledem k celku textu.

Vzhledem k tomu, že svou praktickou část DP zahajuje atypickým případem: Skálovou knihou, v níž jsou ilustrací aranžované fotografie, měla by autorka právě tuto volbu víc vysvětlit. Čím je zkoumání fotografické ilustrace přínosné? V třetí z hodin se žáky na tuto otázku děti navedla – může nám v obhajobě říct více. Interpretace stránek knihy s dětmi by však zasloužila také vyjasnění – jak to autorka myslí, že každé vysvětlení je správné? To bychom rezignovali na společně identifikace smysl díla? Autorka by v obhajobě mohla explicitně vyložit, jak poznatky, které získala studiem publikací i knižní ilustraci, využila a doložila v přípravě a v práci se třídou (nikoli ovšem pro děti, ale sebe).

Oceňuji, že diplomantka prodloužila svůj literárněvýchovný záměr i do výtvarné činnosti s tvořením záběrů z krásy přírody. Využila tak možnosti, které jí dává pozice učitele všech předmětů v dané třídě.

Tato část DP, v níž diplomantka popisuje přípravu i průběh hodin literární výchovy v 3. ročníku, velmi podává výstižně představu o tom, že autorka rozumí tomu, jak děti čtou verbální text i obrázky – ilustrace.

Diplomantka by mohla ještě objasnit, podle čeho volila knihy, které dává jako příklad některého z typů kombinace text-ilustrace.

Alžběta Dvořáková projevuje ve své DP velký stupeň dovednosti sledovat jak složky knihy, tak i práci a přístupy dětí. Zároveň předvedla velmi promyšlenou a poučenou přípravu jednotlivých hodin, doložila ji produkty žáků a reflexemi či analýzami. Tak by měla práce učitele vypadat co nejčastěji (kdyby mu to poměry časové a provozní ve školství dovolovaly).

Práci Alžběty Dvořákové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výbornou.

V Praze dne 15. 5. 2019

**Ondřej Hausenblas
Podpis**